

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 7/2012 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt ändring av vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 oktober 2012 regeringens proposition med förslag till lag om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 133/2012 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Motion

I samband med denna proposition har utskottet behandlat en åtgärdsmotion om arbetsmarknadsåtgärder och oavlönat arbete (AM 8/2011 rd — Jyrki Yrttiaho /vg). Motionen remitterades till utskottet den 3 november 2011.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och ekonomiutskottet lämnat utlåtande (GrUU 32/2012 rd, EkUU 41/2012 rd) om ärendet. Utlåtandena återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Päivi Kerminen, överinspektör Tiina Korhonen och överinspektör Juha-Pekka Suomi, arbets- och näringsministeriet
- regeringssekreterare Kirsi Päivänsalo, social- och hälsovårdsministeriet

- konsultativ tjänsteman Ville Heinonen, undervisnings- och kulturministeriet
- minoritetsombudsman Eva Biaudet
- sakkunnig Ellen Vogt, Finlands Kommunförbund
- utvecklingschef Tuula Hirvonen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen
- expert på arbetskraftsservice Ritva Sillanterä, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Satakunta
- direktör Rebecka Svedlin, Helsingfors arbets- och näringsbyrå
- direktör Tero Hyttinen, Meri-Lapin työ- ja elinkeinotoimisto
- lokalchef Kaj Mönkkönen, Norra Nylands arbets- och näringsbyrå
- jurist Mari Köngäs, Folkpensionsanstalten
- ledare för uppsökande arbete Heidi Elo, Lieto kommun
- chef för sysselsättningsfrågor Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- ekonomisk expert Heikki Taulu, Akava ry
- expert Mikko Räsänen, Finlands näringsliv rf
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland rf
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation-TVY rf
- ombudsman Niina Jussila, Arbetslöshetskassornas Samorganisation

- kassadirektör Merja Jokinen, Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa (SYT-kassan)
- ombudsman Mari Ahonen-Walker, Valtakunnallinen työpajajyhdistys ry
- ombudsman Mia Weckman, Tieteentekijöiden liitto-Forskarförbundet
- ordförande Jarno Lappalainen, Finlands studentkårers förbund FSS
- generalsekreterare Olli Joensuu, Finlands Ungdomssamarbete - Allians rf
- utbildningsdirektör Susan Caloniuss, Aktiivakatemia Oy
- projektchef Eija Kilgast, Krigsinvalidernas Brödraförbund rf
- handikappolitisk sekreterare Anne Mäki och sysselsättningschef Taru Tammi, Handikappforum rf
- serviceansvarig Anu Laasanen, Sovatek-säätiö
- servicechef Mirja Willberg, Parik-säätiö
- forskare/planerare Simo Klem, VATES-säätiö
- personaldirektör Leena Olkkonen, S-gruppen
- professor i socialrätt Pentti Arajärvi.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Salo arbets- och näringsbyrå
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- Kehitysvammaliitto ry
- Kainuun Nuotta ry
- Kaarinan Työttömät ry
- Helsingin klubitälo ry
- Vise Consulting Ltd Oy
- Harry Säisä.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en lag om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Genom lagen reformeras den service som arbets- och näringsmyndigheterna ansvarar för samt lagstiftningen om anknyttande stöd och ersättningar i sin helhet.

Propositionen syftar till att klargöra och förklara lagstiftningen om den offentliga arbetskrafts- och företagsservice som arbets- och näringsmyndigheterna tillhandahåller. Med arbets- och näringsmyndigheter avses utöver arbets- och näringsbyråerna även närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter.

Serviceutbudet ska förnyas delvis innehållsmässigt i syfte att göra serviceutbudet klarare än i dagsläget.

Som offentlig arbetskrafts- och företagsservice tillhandahålls arbetsförmedlingsservice, informations- och rådgivningsservice, kompetensutvecklingsservice samt service för inledande och utvecklande av företagsverksamhet. Arbetsförmedlingen är den mest centrala servicen till arbetssökande och arbetsgivare. Informations-

och rådgivningsservicen är öppet tillgänglig för alla. Kompetensutvecklingsservicen, som består av vägledning för yrkesval och karriär, träning, prövning, utbildning och lönesubvention, är tillgänglig för alla enskilda kunder.

Företagsservicen vid arbets- och näringsbyråerna stärks. I den arbetskrafts- och företagsservice som erbjuds företag och andra arbetsgivare ingår arbetsförmedling, informations- och rådgivningsservice samt i fråga om kompetensutvecklingsservice lönesubvention, arbetsträningsservice och gemensam anskaffning av utbildning. Dessutom erbjuds företagen avgiftsbelagd service för utvecklande av företagsverksamheten.

Den som överväger företagande som ett karriäralternativ och den som ämnar bli företagare erbjuds informations- och rådgivningsservice, karriärträning och företagartutbildning. Företagsstartandet stöds genom startpeng.

Till offentlig arbetskrafts- och företagsservice hör också sakkunnigbedömningar i anslutning till enskilda kunders serviceprocess, så som kartläggning av kompetensen och yrkesskickligheten, undersökning och bedömning av arbets-

förmågan, bedömning av företagarfärdigheterna och förutsättningarna för företagsverksamhet samt andra sakkunnigbedömningar. Till den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen hör dessutom stöd och ersättningar enligt den föreslagna lagen, vilka består av kostnadsersättning under tiden för deltagande i servicen, ersättning av rese- och inkvarteringskostnader för den som söker sig till arbete eller arbetskraftsservice och för den som deltar i sakkunnigbedömning, ersättning för flyttningskostnader och stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen.

Propositionen har ett nära samband med arbets- och näringsbyråernas omstruktureringsprojekt. Arbets- och näringsbyråernas servicenätverk och servicemodell har förnyats. Propositionens mål är ett tydligare serviceutbud som främjar utvecklingen av flerkanalstjänster.

På grund av totalrevideringen av lagstiftningen om offentlig arbetskrafts- och företagsservi-

ce föreslås ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och i lagen om främjande av integration plus i 24 andra lagar.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2013.

Åtgärdsmotion

I åtgärdsmotion AM 8/2011 rd föreslås det att regeringen startar ett forskningsprojekt för att ta reda på om oavlönat arbete i form av arbetsmarknadsåtgärd är förenligt med grundlagen och bestämmelserna om obligatoriskt arbete i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Det tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Genom den nya lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice reformeras den service som arbets- och näringsmyndigheterna ansvarar för och hela den anknytande lagstiftningen om stöd och ersättningar. Syftet är att tydliggöra och förenkla lagstiftningen och se över serviceutbudet.

Utskottet anser att det är viktigt att lagstiftningen blir tydligare och enklare. Servicen strömlinjeformas och byråkrati gallras ut.

Efter reformen kommer arbets- och näringsbyråerna fortfarande att ha som viktigaste uppgift att bidra till att de arbetssökande snabbt får jobb och utvecklar sin kompetens. Arbetsförmedlingen ska vara den mest centrala servicen

för arbetssökande och arbetsgivare, påpekas det i propositionsmotiven. Utskottet instämmer och ser det som angeläget att arbetsförmedlingen fortsatt är den viktigaste uppgiften för arbets- och näringsmyndigheterna.

Företagsservicen vid arbets- och näringsbyråerna ska stärkas. Företag och andra arbetsgivare ska erbjudas arbetsförmedling, informations- och rådgivningsservice, lönesubvention, arbets-tränartjänster och gemensam anskaffning av utbildning. Dessutom ska företagen erbjudas avgiftsbelagd service för att utveckla företagsverksamheten. Den som vill bli företagare får informations- och rådgivningsservice, karriärträning och företagaruutbildning. Nystartade företag stöds genom startpeng.

Utskottet menar att det är viktigt att befästa företagsservicen på arbets- och näringsbyråerna och pekar på betydelsen av att samarbeta med företagen för att hjälpa de arbetssökande att komma ut på den öppna arbetsmarknaden. Lika så är det viktigt att utöka kompetensen och expertisen i företagsverksamhet och att arbeta med

företagen i centrum. Rådgivningen för nyblivna företagare bör förbättras i samverkan med partner som har expertis.

Personalens kompetens och adekvata resurser kommer att vara en nyckelfråga när den nya lagstiftningen genomförs. Utskottet lägger största vikt vid att arbets- och näringsbyråernas personal höjer sin kompetens och får introduktion i den nya servicemodellen och det nya serviceutbudet. Det är absolut nödvändigt med resurser som räcker till för att reformen ska lyckas.

Utskottet är oroat över de organisatoriska omställningarnas effekter på personalens arbetsmotivation. Utöver utbildning är det viktigt att koncentrera sig på förändringsledarskap så att personalen kommer till rätta med den nya servicemodellen och sina grundläggande arbetsuppgifter.

Enligt yttranden från sakkunniga har reformen förberetts i gott samarbete med olika berörda grupper och NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna har fått komma med förslag och kommentarer i de olika beredningsfaserna. Utkastet till förordningar och anvisningar har också skickats ut för kommentarer. Noggrann och allsidig beredning och en möjlighet för personalen att påverka innehållet i reformen förbättrar betydligt chanserna att lyckas med reformen och bäddar för välfungerande lagstiftning.

Tjänster via många kanaler

Målet är att få de nuvarande webbtjänsterna tillgängliga fullt ut och ta fram nya e-tjänster som underlättar för dem som ska utträta ärenden. Ambitionen är att tillhandahålla möjligheter till snabb och flexibel kundtjänst och frigöra personella resurser på arbets- och näringsbyråerna för personlig experthjälp. Interaktiva e-tjänster möjliggör personlig service utan fysiskt besök på byrån. Det finns goda erfarenheter av kundtjänst som genomförs på andra sätt än genom fysiska besök på byrån, bland annat inom vägledningen för yrkesval och karriär, som tack vare individuell vägledning per telefon har fått nya kundkategorier, t.ex. unga män. Vissa kunder hade lättare

att mer öppet berätta t.ex. om sådant som gör det svårt att få jobb.

Det är påkallat att utveckla de tjänster som tillhandahålls via många kanaler, så att arbets- och näringsbyråns tjänster effektivt når ut till kunderna också när servicenätet blir glesare. Vid sidan av att utveckla e-tjänster bör man vara särskilt noga med tjänsterna för de kunder som av någon orsak inte kan använda webbtjänster. Det är angeläget att fördomsfritt lansera olika servicekoncept med sikte på att så heltäckande som möjligt tillgodose behoven i alla regioner och kundkategorier.

Tjänster för arbetsgivare och företag

I sitt utlåtande påpekar ekonomiutskottet att arbetsförvaltningen och företagsservicen har separata datasystem och ser det som viktigt att reformen också ska gälla datasystemen. I utlåtandet betonar utskottet hur stor inverkan arbetsförvaltningens tjänster och utlåtanden har på näringsidkarnas verksamhet och hur viktigt det är att rätts-säkerheten och en samordnad rättskipning förbättras. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet omfattar ekonomiutskottets synpunkter på vikten av att samordna datasystemen och utöka rättssäkerheten.

Ekonomiutskottet anser inte att det är ändamålsenligt att bevilja lönesubvention för lediga jobb till vilka man räknar med att hitta arbetstagar också utan subvention. Men arbetslivs- och jämställdhetsutskottet framhåller att det kan vara motiverat med lönesubvention också i sådana fall om det bidrar till att jobbet går till någon person som har svårt att få jobb på den öppna arbetsmarknaden och sannolikt inte skulle få jobb utan subvention.

Ansökan om och utbetalningen av lönesubvention ska underlättas med hjälp av nya elektroniska förfaranden, ökad valfrihet för arbetsgivarna när det gäller ansöknings- och utbetalningsperioder och kontroll av registeruppgifter på tjänstens vägnar. Målet är att behövliga uppgifter om skatteskulder och liknande härefter ska fås elektroniskt direkt från skatteförvaltningen.

Utskottet ser det som viktigt att lätta på företagens administrativa börda. Företagen bör effektivt få information om de förenklade rutinerna för lönesubventioner, så att de kan anställa fler långtidsarbetslösa och partiellt arbetsföra med lönesubvention.

Sysselsättningsplaner

När en sysselsättningsplan utarbetas kartlägger arbets- och näringsbyrån servicebehoven i samverkan med den arbetssökande och kommer överens hur serviceprocessen ska gå framåt. Planen ska upprättas vid den första intervjun med den arbetssökande, alltså inom två veckor efter att denna börjat söka jobb.

Utskottet lyfter fram att det är viktigt att lägga upp sysselsättningsplaner och att de spelar en central roll för en lyckad serviceprocess som leder till att den arbetssökande får jobb. Det är viktigt att sysselsättningsplanerna fortsatt arbetas fram under fysiska besök på byrån, men ändringar kan kanske föreslås och godkännas t.ex. via webbtjänsten. Den arbetssökande bör alltid grundligt informeras om varför Arbetsmarknadsmyndigheten anser att t.ex. frivilliga studier som den arbetssökande föreslagit eller andra sysselsättningsfrämjande tjänster inte tas med i planen.

De knappa resurserna bör användas så ändamålsenligt som möjligt. I fråga om sysselsättningsplaner kan det innebära att man särskilt satsar på en noggrann inledande kartläggning och en högkvalitativ plan i de fall där den arbetssökande inte vet vad han eller hon kan göra för att få ordning på sin situation. Däremot kan man ta lättare på planen om den arbetssökande redan vet att han eller hon snart kommer att inleda värnpliktsjänstgöring, civiltjänst eller studier. Förenklade planer kan i vissa fall också läggas upp med hjälp av interaktiva e-tjänster.

Det är viktigt att tidsfristerna för att intervjua den arbetssökande och lägga upp och justera sysselsättningsplanen finns kvar i lagen. Tidsfristerna ger en yttre ram för serviceprocessen och uppföljningen av den, men hindrar inte att tjänster ordnas efter kundens behov. Arbets- och näringsbyrån kan också hålla tätare kontakt med

kunden om det behövs. Exempelvis när det gäller unga behövs det ofta täta kontakter för att se till att serviceprocessen går framåt.

Tjänster för partiellt arbetsföra

Det är viktigt att reformen innebär att alla tjänster också erbjuds de kunder som har svårt att få jobb på grund av funktionshinder eller sjukdom. Arbetslösa som får sjukförmån och som har börjat söka jobb är arbetslösa arbetssökande som avses i lagförslaget. Sjukförmån är alltså inget hinder för lönesubvention.

Till följd av den ändrade definitionen av arbetssökande kan nya kundgrupper närma sig arbets- och näringsbyråerna med höga förväntningar även om arbetslösheten ökar. Utskottet framhåller att byråerna bör ha de resurser de behöver för att hjälpa de här nya kunderna utan att tjänsterna för andra kundkategorier som långtidsarbetslösa försämrats.

Riktlinjen i regeringsprogrammet om permanent lönesubvention föreslås bli genomförd så att lönesubvention kan beviljas för högst 24 månader åt gången om personen har ett funktionshinder eller en sjukdom som gör det svårt att hitta jobb. Om lönesubventionen en gång har beviljats för den maximala tiden kan den genast beviljas på nytt om funktionshindret eller sjukdomen fortfarande bedöms göra det svårt att få jobb.

Lönesubventionen kan alltså de facto vara permanent om det inte sker förändringar i kundens hälsotillstånd, arbetsuppgifter och övriga omständigheter. Utskottet ser det som viktigt att möjligheten till successiv lönesubvention lyfts fram i anvisningarna till arbets- och näringsbyråerna och i utbildningen för personalen.

Sakkunniga har fäst uppmärksamhet vid bestämelsen om att lönesubvention inte beviljas om lönekostnaderna per månad är mindre än beloppet av grunddelen per månad, dvs. ca 670 euro år 2012. De har befarat att det blir svårare att erbjuda t.ex. utvecklingsstörda deltidsarbete, vilket kan leda till att oavlönad öppen arbetsverksamhet utan anställningsförhållande kan öka på bekostnad av avlönat arbete med arbetsavtal. Många sjukpensionerade vill jobba deltid,

eftersom de får tjäna högst 713,73 euro (enligt nivån 2012) utan att inkomsterna påverkar deras pension.

Men utskottet påpekar att bestämmelsen finns med samma i innehåll i den gällande lagen, så dagens praxis borde inte försämrats även om den tas in i den nya lagen. Bestämmelsen bör snarare påverka de partiellt arbetsförs villkor positivt, eftersom den är ett incitament att betala ca 670 euro i lön per månad, varav arbetsgivaren kan få högst 75 procent av lönekostnaderna i lönesubvention.

Utskottet ser det som viktigt att partiellt arbetsföra får jobb både för deras egen skull och för hela samhällets skull. Det är angeläget att alla kan vara med i arbetslivet och göra sin insats för att bygga samhället.

I arbets- och näringsministeriets anvisningar och i utbildningen bör möjligheten att använda lönesubvention för deltidsarbete till partiellt arbetsföra lyftas fram. Det är viktigt att följa upp hur partiellt arbetsföra får jobb med hjälp av lönesubvention och att vidta åtgärder om det uppstår problem.

Arbetsträning kan användas för att underlätta för partiellt arbetsföra att få jobb. Användningen är inte avgränsad till början på anställningsförhållandet utan kan periodiseras så att den infaller under en längre tid. Om den som blir anställd behöver långvarigt stöd under anställningsförhållandets lopp på grund av sitt funktionshinder eller sin sjukdom, kan den hjälp som en annan arbetstagare bidrar med också ersättas med stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen.

Arbetsträning är ett viktigt sätt att hjälpa partiellt arbetsföra att få jobb. Men utskottet anser att den planerade maximala tiden för arbetsträning (50 timmar per år) kan visa sig vara för kort. Frågan bör bevakas och den maximala tiden förlängas om det behövs.

Tjänster för unga

Avsikten är att reformen ska förtydliga spelreglerna för arbete som utförs på arbetsplatser utan anställningsförhållanden på så vis att bara ar-

betsprövning får ske på arbetsplatsen. Arbetsprövning ska alltid vara målinriktad och resultaten ska utvärderas och finnas till grund för en överenskommelse med den unga om ansökan till utbildning. Ändringen syftar till att råda bot på den utvecklingen att arbetslivsträning börjar bli en obligatorisk mellanfas innan yrkesutbildade unga får anställningsförhållande. Härefter ska lönesubvention vid behov användas för att stödja de ungas chanser att få jobb.

Utskottet ser det som viktigt att klargöra spelreglerna för arbete utan anställningsförhållande och att göra arbetsprövningen mer målinriktad. Samtidigt finns det behov att följa upp hur lönesubventionen används och se till att nytexaminerade unga direkt får jobb på den öppna arbetsmarknaden och att lönesubventionerat arbete inte blir en onödig mellanfas.

Rätten till kostnadsersättning för personer under 25 år som deltar i arbetsprövning

För att unga under 25 år som saknar yrkesutbildning ska ha rätt att få kostnadsersättning för den tid de deltar i arbetsprövning krävs det enligt lagförslaget att rätten till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av maximitiden eller att de på basis av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar. Förslaget innebär inga ändringar i nuläget när det gäller unga under 25 år som saknar yrkesutbildning och omfattas av arbetsmarknadsstöd. Men det breddar undantagsbestämmelsen så att den också gäller unga som omfattas av arbetslöshetsdagpenning. De har hittills haft rätt till ersättning för uppehälle under den tid de deltagit i arbetslivsträning eller arbetsprövning.

Kostnadsersättningen är avsedd att kompensera utgifter för resor och mat på grund av arbetsprövningen. Med hänsyn till att unga under 25 år får samma extra kostnader för arbetsprövning som andra som deltar i sysselsättningsfrämjande tjänster ser utskottet det inte som motiverat att undanta dem från rätten till kostnadsersättningar. Kostnadsersättningen kan bidra till att samhällsgarantin för unga fullföljs genom att motivationen förbättras och de unga får lättare att röra sig i områden där resekostnaderna är sto-

ra. Utskottet föreslår ett uttalande i frågan (*Utskottets förslag till uttalande*).

Samarbete med aktörer inom tredje sektorn

En del långtidsarbetslösa och partiellt arbetsföra kommer sannolikt inte att få jobb direkt på den öppna arbetsmarknaden. I sina sysselsättningsplaner behöver de åtgärder som vidtas innan de kommer ut på den öppna marknaden. Åtgärder kan utifrån de individuella behoven anknyta t.ex. till bättre livshantering, höjd kompetens eller stöd för att komma ut på den öppna arbetsmarknaden. Aktörerna inom tredje sektorn spelar en stor roll när det gäller att tillhandahålla åtgärder av den här typen.

Utskottet ser det som viktigt att fortsatt borgen för den sysselsättningsverksamhet som aktörerna bedriver, t.ex. lönesubventionerad sysselsättning och arbetsprövningsplatser. En stor del av kunderna hos de här aktörerna behöver en plats på den alternativa arbetsmarknaden innan de klarar sig på den öppna marknaden. En del har permanent behov av stödd sysselsättning på den alternativa arbetsmarknaden.

Utskottet påpekar att marginalisering och olika hälsoproblem effektivt motverkas om personerna deltar i arbetslivet. Därför är föreningarnas sysselsättningsverksamhet ytterst viktig, även om alla deras kunder inte blir anställda på den öppna arbetsmarknaden.

Främja jämställdhet och likabehandling

Regeringen föreslår att den gällande lagens 2 kap. 3 § (Jämlikhet) och 4 § (Främjande av jämställdheten mellan könen) slås samman under 1 kap. 7 § (Jämlikhet och icke-diskriminering) i lagförslaget.

Utskottet anser att bestämmelserna är av så olika typ att de gott kan stå kvar i sina egna paragrafer. Men samtidigt bör bestämmelsen om främjande av likabehandling och jämställdhet preciseras och konkretiseras på samma sätt som i 2 kap. 4 § 2 mom. i den gällande lagen.

Den slopade gruppermitteringen

I sitt utlåtande (AjUU 20/2012 rd) behandlar arbetslivs- och jämställdhetsutskottet förslaget att slopa gruppermitteringen. Utskottet upprepar sina tidigare synpunkter och lägger särskild vikt vid att webbtjänsterna förbättras så att de blir tillförlitliga och lätta att använda. Det är viktigt att registreringssystemet vägleder kunden och meddelar om registreringen misslyckas.

Dessutom behövs det andra sätt att registrera sig vid sidan av de elektroniska, t.ex. per telefon.

Detaljmotivering

1. Lag om offentlig Arbetskrafts- och Företagsservice

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. *Offentlig Arbetskrafts- och Företagsservice.* Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i 1 mom. Dessutom ändras ordalydelsen i 2 mom. så att någon viss myndighet inte nämns där.

3 §. *Definitioner.* I sitt utlåtande ser grundlagsutskottet det som nödvändigt att den behöriga myndigheten entydigt framgår av bestämmelserna om beslut om tjänster och förmåner. För att tydliggöra vilken myndighet som är behörig föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen) stryks i definitionen av arbets- och näringsmyndigheten. Med arbets- och näringsmyndighet avses arbets- och näringsbyrån samt arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Om NTM-centralen också är behörig eller i övrigt är en myndighet som avses i bestämmelsen nämns den särskilt i bestämmelsen. Vissa bestämmelser föreslås bli ändrade på så sätt att de inte direkt hänvisar till en viss myndighet, alternativt används uttrycket "myndighet som tillhandahåller offentlig Arbetskrafts- och Företagsservice" eller så nämns "staten".

4 §. *Tillhandahållande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice.* Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

5 §. *Produktion och anskaffning av service.* Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

7 §. *Jämlikhet och icke-diskriminering.* Av de orsaker som nämns i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att paragrafrubriken omformuleras till "Jämlikhet" och att 2 mom. flyttas till nya 8 §.

8 §. *Likabehandling och främjande av jämställdhet.* Av de orsaker som nämns i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att lagförslaget kompletteras med en ny 8 §, till vars 1 mom. lagförslaget 7 § 2 mom. flyttas med preciseringar.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse som konkretiserar innehållet i förpliktelsen att främja icke-diskriminering, likabehandling och jämställdhet när offentlig arbetskrafts- och företagservice tillhandahålls. Arbets- och näringsmyndigheten ska presentera arbets- och utbildningsalternativ, lediga jobb och arbetssökande så att kunderna har samma möjligheter att söka jobb, utvecklas yrkesmässigt och få utbildning oberoende av kön och de faktorer som avses i 6 § 1 mom. i lagen om likabehandling.

2 kap. Arbetssökande

2 §. *Registrering av utlänningar som arbetssökande och jobbsökningens giltighet.* Enligt

2 mom. kan utlänningar inte registreras som arbetssökande om deras uppehållstillstånd är förknäat med begränsningar som gäller arbetsgivarer.

Utskottet påpekar att det blir svårt för dem som fallit offer för människohandel eller diskriminering i arbetslivet att frigöra sig från sin situation om de måste hitta ett nytt jobb som kan ligga till grund för ansökan om nytt arbetstillstånd. För att förebygga människohandel och diskrimi-

nering i arbetslivet ser utskottet det som viktigt att det i anvisningarna och utbildningen för arbets- och näringsbyråerna lyfts fram att byråerna är skyldiga att erbjuda utländska arbetssökande den arbetskraftsservice som de behöver och som de kan erbjudas fastän de inte får registreras som arbetssökande. Det kan röra sig om information och rådgivning om bl.a. lediga jobb och jobbsökning, råd för nya arbetstagare i att söka uppehållstillstånd plus vägledning för yrkesval och karriär, träning och arbetskraftspolitisk utbildning.

4 kap. *Informations- och rådgivningsservice, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning*

1 §. *Informations- och rådgivningsservice.* Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

2 §. *Sakkunnigbedömningar.* Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

6 §. *Maximitid för prövning och träning.* I sitt utlåtande anser grundlagsutskottet att bemyndigandet att utfärda förordning om maximitiden för träning och utbildningsprövning bör preciseras med en grundläggande bestämmelse som styr befogenheten att utfärda förordning eller genom att maximitiderna skrivs in i lagen. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår att bestämmelsen preciseras med att träning och utbildningsprövning är kortvariga tjänster.

5 kap. Arbetskraftsutbildning

1 §. *Arbetskraftsutbildningens mål.* Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet att omnämmandet av arbets- och näringsmyndigheten stryks i början av 1 mom.

2 §. *Studier som leder till högskoleexamen och som anskaffas i form av arbetskraftsutbildning.* Utskottet föreslår att 2 mom. 3 punkten förtydligas så att den också täcker in de situationer, som

nu blir allt ovanligare, där en person har antagits till utbildning inför högre högskoleexamen utan möjlighet att avlägga lägre högskoleexamen.

Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i 4 mom.

3 §. Antagning av studerande. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

5 §. Avbrytande av utbildningen. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

7 §. Gemensam anskaffning av utbildning. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet att uttrycket "tillsammans med arbets- och näringsmyndigheten" stryks som onödigt i 1 mom. Eftersom det är fråga om arbeidskraftsutbildning är det utan särskild skrivning i bestämmelsen självklart att också sysselsättningsanslag används för att finansiera den och att det är närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån som upphandlar den.

I 2 mom. föreslås uttrycket "den andel av företagarens utbildning som arbets- och näringsmyndigheten finansierar" omformuleras till "den andel av företagarens utbildning som staten finansierar".

7 kap. Lönesubvention

9 §. Lönesubventionens varaktighet. Sakkunniga har pekat på en motstridighet mellan 7 kap. 2 och 9 §. Enligt 2 mom. kan lönesubvention inte beviljas statliga ämbetsverk eller inrättningar, men enligt 9 § 1 mom. 2 punkten kan lönesubvention beviljas om statliga ämbetsverk eller inrättningar anställer någon för att planera eller ordna arbets- eller utbildningsplatser för arbetslösa eller annan sysselsättningsfrämjande service.

Utskottet föreslår att orden "ett statligt ämbetsverk eller en statlig inrättning" stryks i

1 mom. 2 punkten så att den här motstridigheten försvinner. Utifrån hänvisningsbestämmelsen i 14 § i samma kapitel kan statliga ämbetsverk och inrättningar fortfarande med lönesubvention anställa personer för att planera och ordna sysselsättningsfrämjande tjänster för arbetslösa.

11 §. Ersättningsdagar som berättigar till lönesubvention. Utifrån en utredning föreslår utskottet att bemyndigandet att utfärda förordning stryks som onödigt i 2 mom.

8 kap. Service för inledande och utvecklande av företagsverksamhet

5 §. Service för utvecklande av företagsverksamhet. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i 1 mom.

I 2 mom. föreslås uttrycket "den andel av utvecklingsservicen som arbets- och näringsmyndigheterna finansierar" omformuleras till "den andel av utvecklingsservicen som staten finansierar".

9 kap. Kostnadsersättning

1 §. Rätt till kostnadsersättning. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i 3 mom.

11 kap. Sysselsättningsskyldigheten och den regionala garantin samt tilläggsstöd som beviljas kommuner

2 §. Begränsningar i fråga om och upphörande av sysselsättningsskyldigheten. Den felaktiga hänvisningen till 10 § föreslås bli ersatt med en hänvisning till 1 §.

12 kap. Genomförande av offentlig arbeidskrafts- och företagsservice och samarbete i anslutning till genomförandet

1 §. Samarbete mellan arbets- och näringsmyndigheterna, arbetslivsorganisationerna och andra intressegrupper. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndig-

het i den här paragrafen. Paragrafrubriken föreslås bli omformulerad till "Samarbete med arbetslivsorganisationer och andra intressegrupper".

6 §. Rätt att få uppgifter. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

7 §. Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

8 §. Beviljande, utbetalning och återkrav av stöd och ersättningar. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen

9 §. Finansiering av stöd och ersättningar. Utifrån en utredning föreslår utskottet att bestämmelsen preciseras så att den gäller stöd och ersättningar som arbets- och näringsbyrån beviljar.

13 kap. Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

1 §. Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet att 1 mom. ändras så att arbets- och näringsmyndigheten inte längre nämns där.

6 §. Samtycke till utlämnande av uppgifter till arbetsgivare. Utifrån en utredning föreslår utskottet att begreppet arbetssökande kund ändras till arbetssökande, som används i definitionsbestämmelsen.

14 kap. Sökande av ändring

1 §. Omprövningsbegäran och besvär. I sitt utlåtande uppmärksammar grundlagsutskottet 3 mom. 1 punkten, där det står att ändring inte får sökas genom omprövning eller besvär i be-

slut om antagning till arbetskraftsutbildning som grundar sig på villkoren i föreslagna 5 kap. 3 § 1 mom. Enligt utlåtandet prövar myndigheten inte enbart ändamålsenligheten när den fattar sitt beslut, åtminstone inte till den del ett eventuellt avslag beror på att personen inte är lämpad. Lämplighetskravet är enligt utskottet i sig ett tillräckligt exakt juridiskt kriterium för att söka ändring. Grundlagsutskottet ser det som motiverat att antingen avgränsa besvärsförbudets räckvidd eller stryka förbudet.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har erfarit att det kan uppstå problem om ändringssökandet ska kunna gälla gemensam anskaffning av utbildning som föreslagna 5 kap. 7 § föreskriver om. Gemensamt anskaffad utbildning medfinansieras av arbetsgivaren, uppdragsgivaren för den som vill bli företagare eller det företag som överlåter företagarrättigheterna. Även om det är arbets- och näringsbyrån som fattar det formella antagningsbeslutet deltar arbetsgivaren i lämplighetsbedömningen av de sökande. Resultatet kan bli att det är arbetsgivarens bedömning av den sökandes lämplighet som överklagas. Framför allt gäller problemet så kallad Rekryterings-Utbildning, där deltagarna efter avslutad utbildning blir anställda hos arbetsgivaren som deltar i den gemensamma anskaffningen av utbildning. Arbetsgivaren kan inte förpliktas att anställa personer som den anser vara olämpliga eller delta i finansieringen av utbildning för dem.

Följaktligen föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att 1 punkten preciseras med att ändring i antagningsbeslut som bygger på personens lämplighet får sökas genom omprövningsbegäran eller besvär, om det är fråga om någon annan utbildning än gemensamt anskaffad utbildning.

I sitt utlåtande lyfter grundlagsutskottet fram de tjänster som hänförs till reella förvaltningsåtgärder, som enligt propositionsmotiven direkt undantas från rätten att söka ändring utan att det behövs någon explicit bestämmelse om det i lagen. Som reella förvaltningsåtgärder betraktar regeringen arbets- och näringsmyndighetens avgöranden om att tillhandahålla eller anskaffa tjänster som gäller yrkesvals- och karriärvägled-

ning, träning, prövning, sakkunnigbedömningar och sakkunnigas service för företag. Avgöranden som gäller individen i det här sammanhanget — till skillnad från själva serviceverksamheten och organiseringen av den — är enligt grundlagsutskottet ändå myndighetsbeslut som i princip får överklagas. De avgöranden som nämns i motiveringen undantas alltså inte automatiskt från rätten att söka ändring. Men de är beroende av myndighetens prövning och anslagen för verksamheten, så de kan enligt grundlagsutskottet omfattas av besvärsförbudet.

Följaktligen föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att förteckningen i 3 mom. kompletteras med en ny 5 punkt om att besvärsförbudet omfattar beslut om att inte erbjuda kunden vägledning i yrkesval och karriär, träning, prövning, sakkunnigbedömningar och tjänster för att utveckla företagsverksamhet eller beslut om att inte stödja frivilliga studier.

I propositionsmotiveringen står det att sysselsättningsplaner hör till de reella förvaltningsåtgärder som inte kan överklagas. Grundlagsutskottet påpekar att arbetslösa arbetssökande och arbetssökande som omfattas av omställningskydd har rätt till en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 6 §, så åtminstone en vägran att utarbeta en sysselsättningsplan bör kunna överklagas genom besvär.

Utifrån en utredning noterar arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att besvärsförbudet inte avsetts gälla beslut av arbets- och näringsmyndigheten om att en sysselsättningsplan trots kundens önskemål inte upprättas. Sådana beslut ska alltså kunna överklagas. Däremot ska det inte gå att söka ändring i sysselsättningsplanens innehåll, som har utformats i samverkan mellan kunden och myndigheten, eller i det som krävs i planen. Utskottet anser därför inte att bestämmelsen behöver ändras på den här punkten.

2 §. Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

3 §. Ändringssökande som gäller vissa beslut. Med hänvisning till motiveringen till 1 kap. 3 § föreslår utskottet en precisering av vad som avses med behörig myndighet i den här paragrafen.

15 kap. Ikraftträdande

3 §. Övergångsbestämmelser. Utifrån en utredning föreslår utskottet att paragrafen kompletteras med ett nytt 5 mom. om att de bestämmelser som gällde när den här lagen trädde i kraft ska tillämpas på sysselsättningspolitiskt understöd, om beslutet att stödja projektet med sysselsättningspolitiskt understöd har fattats innan den här lagen träder i kraft. Bestämmelser om sysselsättningspolitiskt understöd avses ingå i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

Syftet med den föreslagna övergångsbestämmelsen är att de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft ska vara tillämpliga på de projekt som finansieras med sysselsättningspolitiskt understöd och där understödsbeslutet har fattats innan den föreslagna lagen träder i kraft, även om beslut om fortsatt finansiering fattas efter att den här lagen trädde i kraft. Men det här kan inte föreskrivas i förordningen utan övergångsbestämmelsen bör tas in i lagen.

Paragrafens 5—7 mom. blir 6—8 mom.

Paragrafens 6 mom. föreslås bli preciserad med vad som avses med behörig myndighet.

3. Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2 a kap. Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

14 §. Upprepade förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda. Den felaktiga hänvisningen till 11 § föreslås bli ersatt med en hänvisning till 10 §.

5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

10 §. Arbetsvillkorets giltighet. Utifrån en utredning föreslår utskottet att orden "annan sysselsättningsfrämjande verksamhet än arbets-

verksamhet i rehabiliteringssyfte" stryks. Ändringen gör bestämmelserna tydligare och innebär inga förändringar i dagens praxis.

24. Lag om ändring av lagen om utkomststöd

Riksdagen behandlar för närvarande en proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lag om ändring av 11 § i lagen om utkomststöd och lag om temporär ändring av 15 § i lagen om bostadsbidrag (RP 115/2012 rd), där samma förslag om ändring i 11 § 2 mom. 5 punkten ingår som i den föreliggande propositionen. I den propositionen beaktas de ändringar som föreslås i den här propositionen, så utskottet föreslår att 11 § 2 mom. 5 punkten stryks i lagförslaget.

Motionen

Enligt utredning har de frågor som behandlas i åtgärdsmotionen undersökts när propositionen bereddes. Utifrån undersökningarna föreslås det

i lagförslag 1 ändringar i bestämmelserna om arbetsmarknadsåtgärder. Motionen har alltså delvis genomförts. Utskottet godkänner lagförslag 1 i den form regeringen föreslår till den del det tas upp i åtgärdsmotionen. Av utskottets ståndpunkt följer att åtgärdsmotionen måste förkastas.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2, 4—23 och 25—28 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1, 3 och 24 med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

förkastar åtgärdsmotion AM 8/2011 rd och

godkänner ett uttalande (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om offentlig arbetskrafts- och företagsservice

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 § (Som i RP)

2 §

Offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen erbjuder offentlig arbetskrafts- och företagsservice enligt vad som bestäms i denna lag. Genom den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen främjas arbetsmarknadens funktion genom att tillgången

på kunnig arbetskraft tryggas och de som söker jobb erbjuds möjligheter att få arbete samt främjas uppkomsten av ny företagsverksamhet och utvecklas företagens verksamhetsförutsättningar och arbetslivets kvalitet.

Som offentlig arbetskrafts- och företagsservice *erbjuds* arbetsförmedlingsservice, informations- och rådgivningsservice, kompetensutvecklingsservice samt service för att starta och utveckla företagsverksamhet. Till den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen hör också sakkunnigbedömningar som hänför sig till enskilda kunders serviceprocess samt stöd och ersättningar enligt denna lag.

(3 mom. som i RP)

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

(1—3 punkten som i RP)

4) arbets- och näringsmyndigheter (*utesl.*) arbets- och näringsbyrån och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter,

(5—9 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

4 §

Tillhandahållande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice

(1 mom. som i RP)

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen bedömer kundernas behov av service tillsammans med kunderna och utgående från servicebehovet tillhandahåller offentlig arbetskrafts- och företagsservice som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar enskilda kunders placering på den öppna arbetsmarknaden samt främjar inledandet och utvecklandet av företagsverksamhet.

Offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska tillhandahållas i form av service som kun-

derna på egen hand kan använda och som personlig service. Sättet att uträtta ärenden hos *den myndighet som tillhandahåller offentlig arbetskrafts- och företagsservice* och kontakten mellan *myndigheten* och kunden bestäms utifrån det uppskattade servicebehovet.

Om kundens servicebehov kräver annan service än offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller om serviceansvaret ankommer på en annan myndighet eller instans, ska *arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter eller närings-, trafik- och miljöcentralen* informera kunden om andra servicemöjligheter och vid behov i samarbete med andra myndigheter eller serviceordnare hänvisa kunden till service som ordnas av dessa.

5 §

Produktion och anskaffning av service

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen kan producera service enligt denna lag själva eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service. Med hjälp av det anslag i statsbudgeten under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde vilket är avsett att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslöshet (sysselsättningsanslag) stöder man sysselsättningen särskilt i fråga om dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

(2 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet bestäms om *arbets- och näringsbyråns och närings-, trafik- och miljöcentralens* uppgifter vid anskaffning av service, förfarandet vid beslut om anskaffning och när anskaffningsavtalet ingås, innehållet i anskaffningsavtalet samt om det anskaffnings- och anbudsförfarande som föregår avtalet.

6 §

(Som i RP)

7 §

Jämlikhet (utesl.)

(1 mom. som i RP)
(2 mom. utesl.)

8 § (Ny)

Likabehandling och främjande av jämställdhet

Vid tillhandahållande och utvecklande av samt information om den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen ska likabehandling och jämställdhet på arbetsmarknaden aktivt främjas.

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen ska tillhandahålla offentlig arbetskrafts- och företagsservice på lika villkor och enligt samma principer oberoende av kundens kön och de omständigheter som avses i 6 § 1 mom. i lagen om likabehandling (21/2004). Arbets- och näringsmyndigheten ska presentera arbets- och utbildningsalternativ, lediga jobb och arbetssökande så att kunderna har samma möjligheter att söka jobb, utvecklas yrkesmässigt och få utbildning oberoende av kön och de faktorer som avses i 6 § 1 mom. i lagen om likabehandling.

2 kap.

Arbetssökande

1—10 §
(Som i RP)

3 kap.

Arbetsförmedling

1—3 §
(Som i RP)

4 kap.

Informations- och rådgivningsservice, sakkunnigbedömningar, vägledning för yrkesval och karriär samt träning och prövning

1 §

Informations- och rådgivningsservice

Som offentlig arbetskrafts- och företagsservice ger arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen information och råd om

(1—6 punkten som i RP)

2 §

Sakkunnigbedömningar

För att utreda en enskild kunds kunnande, yrkesskicklighet, lämplighet samt alternativ i fråga om arbete, företagsverksamhet och utbildning kan arbets- och näringsbyrån och närings-, trafik- och miljöcentralen skaffa

(1—4 punkten som i RP)

3—5 §
(Som i RP)

6 §

Maximitid för prövning och träning

(1 och 2 mom. som i RP)

Träning och utbildningsprövning är kortvariga tjänster. Bestämmelser om maximitiden för träning och utbildningsprövning utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §
(Som i RP)

8 §

Rättslig ställning samt ansvar för arbetarskyddet och dataskyddet

(1 mom. som i RP)

Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) och lagen om likabehandling (*utesl.*) tillämpas på den som deltar i arbetsprövning.

(3—7 mom. som i RP)

9—11 §
(Som i RP)

5 kap.

Arbetskraftsutbildning

1 §

Arbetskraftsutbildningens mål

Genom (*utesl.*) arbetskraftsutbildning (*utesl.*) förbättras de vuxnas yrkesskicklighet, möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete och deras färdigheter att verka som företagare samt främjas tillgången på yrkeskunnig arbetskraft och uppkomsten av ny företagsverksamhet.

(2 mom. som i RP)

2 §

Studier som leder till högskoleexamen och som anskaffas i form av arbetskraftsutbildning

(1 mom. som i RP)

Ett villkor för anskaffande av studier som leder till högskoleexamen är att minst ett år förflutit sedan studierna bevisligen avbröts. Dessutom är det ett villkor att slutförande av studierna beräknas kräva heltidsstudier enligt 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa högst

(1 och 2 punkten som i RP)

3) 24 månader för den som antagits för att avlägga både en lägre och en högre högskoleexamen eller högre högskoleexamen, när utbildningen inte erbjuder möjlighet att avlägga lägre högskoleexamen.

(3 mom. som i RP)

Innan beslut om anskaffning av studier som leder till högskoleexamen fattas ska närings-, trafik- och miljöcentralen eller arbets- och näringsbyrån begära utlåtande i saken av undervisnings- och kulturministeriet.

3 §

Antagning av studerande

(1 och 2 mom. som i RP)

Arbets- och näringsbyrån beslutar om antagningen av studerande till utbildning. Om studier som leder till högskoleexamen anskaffas som arbetskraftsutbildning beslutar universitetet eller yrkeshögskolan om antagningen av studerande. Närmare bestämmelser om antagningsförfarandet utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

(4 mom. som i RP)

4 §

(Som i RP)

5 §

Avbrytande av utbildningen

Om en studerande inte gör framsteg i studierna på det sätt som avses i 4 § 2 mom. eller han eller hon utan tillstånd har varit frånvarande fem utbildningsdagar utan avbrott, ska den *arbets- och näringsbyrå* som beslutat om antagningen av studerande fatta beslut om avbrytande av utbildningen.

Utbildningsproducenten är skyldig att till den *arbets- och näringsbyrå* som beslutat om studerandeantagningen meddela att de villkor för avbrytande av utbildningen som avses i 1 mom. uppfylls. Innan beslutet fattas ska *arbets- och näringsbyrån* ge den studerande tillfälle att bli hörd. Den studerande ska utan dröjsmål underättas om beslutet.

6 §

(Som i RP)

7 §

Gemensam anskaffning av utbildning

Arbetskraftsutbildning kan genomföras tillsammans med arbetsgivaren, en uppdragsgivare till den som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheterna så, att denna deltar i finansieringen av utbildningen (*utesl.*) (gemensam anskaffning av utbildning) när utbildningen ordnas

(1 och 2 punkten som i RP)

Om en företagare som avses i 1 kap 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa deltar i utbildning enligt 1 mom., utgör den andel av företagarens utbildning som *staten* finansierar de minimis-stöd.

6 kap.

Arbets sökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

1—9 §

(Som i RP)

7 kap.

Lönesubvention

1—8 §

(Som i RP)

9 §

Lönesubventionens varaktighet

Lönesubvention kan per person beviljas för högst 10 månader i sänder. Lönesubvention kan emellertid per person beviljas för högst 24 månader i sänder, om

(1 punkten som i RP)

2) (*utesl.*) en kommun, en samkommun eller en förening eller stiftelse som inte bedriver näringsverksamhet, med hjälp av subventionen anställer en person för att planera och ordna arbets- och utbildningsplatser för arbetslösa samt annan sysselsättningsfrämjande service.

(2—4 mom. som i RP)

10 §

(Som i RP)

11 §

Ersättningsdagar som berättigar till lönesubvention

(1 mom. som i RP)

(2 mom. *utesl.*)

12—14 §

(Som i RP)

8 kap.

Service för inledande och utvecklande av företagsverksamhet

1—4 §

(Som i RP)

5 §

Service för utvecklande av företagsverksamhet

Närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån kan som service för utvecklande av företagsverksamhet för små och medelstora företag (sm-företag) producera eller anskaffa utbildningsservice samt sakkunnigservice för att bedöma sm-företagens utvecklingsbehov, göra upp en utvecklingsplan, stödja genomförandet av planen samt stödja nätverksbildningen mellan sm-företagen.

Service för utvecklande av företagsverksamhet är avgiftsbelagd för företagen. Den andel av utvecklingsservicen som *staten* finansierar utgör de minimis-stöd. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om stödnivån och den maximala tiden för sakkunnigsservicen.

9 kap.

(2 och 3 mom. som i RP)

Kostnadsersättning3 och 4 §
(Som i RP)

1 §

Rätt till kostnadsersättning

(1 och 2 mom. som i RP)

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja kostnadsersättning till en enskild kund utan arbete som deltar i service enligt 1 mom. 1 eller 4—6 punkten och som inte har rätt till kostnadsersättning med stöd av 1 mom. eller rätt till ersättning med stöd av någon annan lag för kostnader som föranleds av deltagande i service.

(4 mom. som i RP)

2—5 §
(Som i RP)

10 kap.

Förmåner enligt prövning i anslutning till service och sakkunnigbedömningar1—3 §
(Som i RP)

11 kap.

Sysselsättningsskyldigheten och den regionala garantin samt tilläggsstöd som beviljas kommuner1 §
(Som i RP)

2 §

Begränsningar i fråga om och upphörande av sysselsättningsskyldigheten

Bestämmelserna i 1 § tillämpas inte då en kund genom att avstå från att ansöka om arbetslöshetsdagpenning eller på något annat sätt skapar en sådan situation att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning inte löper ut före 57 års ålder enligt 1 § 1 mom.

12 kap.

Genomförande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och samarbete i anslutning till genomförandet

1 §

Samarbete med arbetslivsorganisationerna och andra intressegrupper

Arbets- och näringsbyråerna, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralerna ska samarbeta med andra myndigheter, arbetslivsorganisationerna och andra intressegrupper. Syftet med samarbetet är att stödja genomförandet, planeringen och utvecklandet av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen.

(2 mom. som i RP)

2—5 §
(Som i RP)

6 §

Rätt att få uppgifter

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen har oberoende av sekretessbestämmelserna och av andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt av andra statliga myndigheter, kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna, Pensionsskyddscentralen, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, av dem som producerar offentlig arbetskrafts- och företagservice samt de anordnare av arbetsprövning som anges i 4 kap. få de uppgifter som är nödvändiga för att genomföra den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen.

De som producerar offentlig arbetskrafts- och företagsservice har oberoende av sekretessbestämmelserna och av andra begränsningar av rätten att få av uppgifter rätt att avgiftsfritt av *arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen* få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för ordnandet av servicen.

(3 och 4 mom. som i RP)

7 §

Förvägran av offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen kan av orsaker som anges i 3 kap. 3 § 1 mom. vägra att

(1—5 punkten som i RP)

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen ska fatta ett skriftligt beslut om förvägran av service som avses i 1 mom. I 14 kap. 1 § föreskrivs om sökande av ändring i arbets- och näringsmyndigheternas beslut.

8 §

Beviljande, utbetalning och återkrav av stöd och ersättningar

Närings-, trafik- och miljöcentralen betalar ut stöd och ersättningar enligt denna lag vilka beviljats av *arbets- och näringsbyrån*. På beviljande, utbetalning och återkrav av stöd och ersättning tillämpas statsunderstödslagen (688/2001), om inte något annat föreskrivs i denna lag. Närings-, trafik- och miljöcentralen är statsbidragsmyndighet enligt statsunderstödslagen när stöd eller ersättning återkrävs.

När *arbets- och näringsbyrån* beviljar stöd eller ersättning till enskilda kunder tillämpas inte vad som i 11 § 4 och 5 mom. i statsunderstödslagen bestäms om vad som ska antecknas i beslutet, vad som i 15—18 § bestäms om statsbidrags-

myndighetens tillsynsuppgift, granskningsrätt, utförande av granskning och handräckning och inte heller vad som i 24 och 25 § bestäms om ränta och dröjsmålsränta.

Om det har beslutats att stöd eller ersättning som betalats ut till en enskild kund ska återkrävas, ska det vid kvittning av det belopp som enligt beslutet ska återkrävas mot förmåner som *arbets- och näringsbyrån* senare betalar ut iaktas vad som i 4 kap. 48 § i utskökningsbalken (705/2007) bestäms om skyddat belopp vid utmätning av lön. Med samtycke av den enskilda kunden kan kvittning dock ske till ett större belopp.

Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om förfarandet när stöd och ersättningar söks, beviljas och betalas samt om den inbördes uppgiftsfördelningen mellan *närings-, trafik- och miljöcentralen och arbets- och näringsbyrån*.

9 §

Finansiering av stöd och ersättningar

Stöd och ersättningar som *arbets- och näringsbyrån beviljat* enligt denna lag, anslag som anvisas statliga ämbetsverk och inrättningar enligt 7 kap. 14 § och det tilläggsstöd som beviljas kommuner och som avses i 11 kap. 4 § finansieras av sysselsättningsanslagen.

(2—4 mom. som i RP)

10 §

(Som i RP)

13 kap.

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

1 §

Arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem

För ordnande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice *drivs* ett kundinformationssystem

tem för arbets- och näringsbyrån. Informationssystemet innehåller ett register över enskilda kunder, ett arbetsgivarregister och ett register över serviceproducenter. I lagen om kundinformationssystemet för företagstjänster (240/2007) föreskrivs om det kundinformationssystem för företagstjänster som drivs av arbets- och näringsministeriet.

(2 mom. som i RP)

2—5 §
(Som i RP)

6 §

Samtycke till utlämnande av uppgifter till arbetsgivare

(1 mom. som i RP)

Nödvändiga uppgifter för att besätta ett arbete är

(1—4 punkten som i RP)

5) specialkunnande, arbets- och utbildningsönskemål samt den arbetssökandes egenhändigt uppgjorda jobbsökarpresentation för arbetsgivare.

(3 mom. som i RP)

14 kap.

Sökande av ändring

1 §

Omprövningsbegäran och besvär

Om inte något annat bestäms i denna lag får omprövning av beslut som *arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen* fattat enligt denna lag begäras hos den arbets- och näringsmyndighet som fattat beslutet enligt vad som bestäms i 7 a kap. i förvaltningslagen (434/2003).

(2 mom. som i RP)

Omprövning av beslut får inte begäras och besvär över beslutet får inte anföras om

1) beslutet om antagning till arbetskraftsutbildning grundar sig på villkoren i 5 kap. 3 § 1 mom.; *i ett antagningsbeslut som bygger på personens lämplighet får dock omprövning begäras eller ändring sökas genom besvär om det gäller någon annan utbildning än den som avses i 5 kap. 7 §,*

(2 punkten som i RP)

3) ersättning för rese- och inkvarteringskostnader på grundval av 10 kap. 1 § 2 mom. eller ersättning för flyttningskostnader på grundval av 10 kap. 2 § 2 mom. har förvägrats genom beslutet, *(utesl.)*

4) beslutet gäller sådana sysselsättningsanslag enligt 12 kap. 10 § 2 mom. 2 punkten som beviljas för statens egna investeringar, *eller*

5) *beslutet gäller ett avgörande att inte erbjuda kunden vägledning i yrkesval och karriär, träning, prövning, sakkunnigbedömningar och tjänster för att utveckla företagsverksamhet eller att inte stödja den arbetssökandes frivilliga studier. (Ny)*

2 §

Hur omprövningsbegäran och besvär inverkar på verkställigheten av beslut

Ett beslut som *arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen* fattat med stöd av denna lag kan verkställas även om omprövning av beslut har begärts eller besvär har anförts, om myndigheten som behandlar omprövningsbegäran eller besvärsmyndigheten inte beslutar något annat.

3 §

Ändringssökande som gäller vissa beslut

I ett beslut av *arbets- och näringsbyrån* om antagning av studerande vilket grundar sig på förutsättningarna enligt de lagar som nämns i 5 kap. 3 § 2 mom. kan ändring sökas enligt vad som bestäms i lagen om läroanstalten i fråga.

(2 mom. som i RP)

15 kap.

Ikraftträdande

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Övergångsbestämmelser

(1—4 som i RP)

De bestämmelser som gällde när den här lagen träder i kraft ska tillämpas på sysselsättningspolitiskt understöd, om beslutet att stödja verksamheten med sysselsättningspolitiskt understöd har fattats innan den här lagen trädde i kraft. (Nytt)

På sökande av ändring i beslut som arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och närings-, trafik- och miljöcentralen fattat före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

(7 och 8 mom. som 6 och 7 mom. i RP)

3.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 3 kap. 4 § 2 mom. 6 punkten och 10 kap. 1 § 2 mom., sådana de lyder, 3 kap. 4 § 2 mom. 6 punkten i lag 1354/2007 och 10 kap. 1 § 2 mom. i lagarna 1188/2009 och 1388/2010,

ändras 1 kap. 3 § 1 mom. och 5 § 1 mom. 10, 11 och 14 punkten, 2 a kap. 5 § 2 mom. 3 punkten, 12 § 1—5 mom., det inledande stycket i 13 § 1 mom. samt 13 § 2 och 3 mom. och 14 § 2 mom., 3 kap. 2 § och 4 § 2 mom. 4 och 5 punkten, 5 kap. 3 § 3 mom., 4 § 4 mom., 7 § 3 mom., 10 § 2 mom. och 11 §, 6 kap. 3 b § 1 mom., 3 c § 1 och 2 mom. samt 8 § 3 mom., 7 kap. 1 § 2 mom., 3 § 2 och 3 mom., 5 § 2 mom., 8 § 1 mom. och 9 § 2 mom. 1 punkten, 10 kap. 2 § 2 och 6 mom. samt 3 och 6 §, 11 kap. 2 § 4 mom. 11 och 18 punkten, 13 kap. 1 § 1 mom., 3 § 1 mom. och 9 § samt 14 kap. 3 a § 2 mom. och 3 d § 1 mom.,

av dem 1 kap. 3 § 1 mom. och 5 § 1 mom. 10 punkten, 5 kap. 10 § 2 mom. samt 11 kap. 2 § 4 mom. 11 och 18 punkten sådana de lyder i lag 313/2010 sådana de lyder i lag 313/2010, 1 kap. 5 § 1 mom. 11 punkten och 3 kap. 4 § 2 mom. 4 och 5 punkten sådana de lyder i lag 1354/2007, 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten sådan den lyder i lag 344/2009, 2 a kap. 5 § 2 mom. 3 punkten, 12 § 1—5 mom., det inledande stycket i 13 § 1 mom. samt 13 § 2 och 3 mom., 14 § 2 mom., 5 kap. 11 § samt 13 kap. 3 § 1 mom. sådana de lyder i lag 288/2012, 5 kap. 3 § 3 mom., 4 § 4 mom. och 7 § 3 mom., 6 kap. 3 b § 1 mom., 3 c § 1 och 2 mom. och 8 § 3 mom., 7 kap. 1 § 2 mom., 3 § 2 och 3 mom., 5 § 2 mom., 8 § 1 mom. och 9 § 2 mom. 1 punkten, 10 kap. 2 § 2 och 6 mom. samt 6 § samt 14 kap. 3 a § 2 mom. och 3 d § 1 mom. sådana de lyder i lag 1188/2009, 10 kap. 3 § sådan den lyder i lag 1388/2010, 13 kap. 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1053/2008 och 13 kap. 9 § sådan den lyder i lagarna 1053/2008 och 288/2012, samt

fogas till 1 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1354/2007, 344/2009, 1199/2009, 313/2010, 1388/2010, 764/2011, 1439/2011 och 288/2012, en ny 15 punkt som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser3 och 5 §
(Som i RP)

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda5, 12 och 13 §
(Som i RP)

14 §

Upprepade förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

—————
Rätten till arbetslöshetsförmån fås tillbaka när personen i sammanlagt minst 12 kalenderveckor har

(1 och 2 punkten som i RP)

3) bedrivit frivilliga heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom., eller
(4 punkten som i RP)
—————

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

(2 och 4 § som i RP)

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning3, 4 och 7 §
(Som i RP)

10 §

Arbetsvillkorets giltighet

—————
En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han eller hon har varit i arbete som inräknas i arbetsvillkoret eller sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete eller har deltagit i (*utesl.*) sysselsättningsfrämjande service (*utesl.*) eller varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån. Som godtagbart skäl till frånvaro från arbetsmarknaden betraktas en persons sjukdom, institutionsvård, rehabilitering, värnplikt, civiltjänstgöring, heltidsstudier, stipendieperiod, barnafödsel, vård av barn som är högst 3 år eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa.
—————

11 §
(Som i RP)

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet3 b, 3 c och 8 §
(Som i RP)

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd1, 3, 5, 8 och 9 §
(Som i RP)

10 kap.

Bestämmelser om förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service2, 3 och 6 §
(Som i RP)

11 kap.	14 kap.
Bestämmelser om verkställighet	Särskilda bestämmelser
2 § (Som i RP)	3 a och 3 d § (Som i RP)
13 kap.	<u>Ikraftträdandebestämmelse</u> (Som i RP)
Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter	
1, 3 och 9 § (Som i RP)	

24.

Lag**om ändring av lagen om utkomststöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 10 § 3 mom. 1 punkten *och* 10 a § 1 mom. (*utesl.*), sådana de lyder, 10 § 3 mom. 1 punkten i lag 1390/2010 *och* 10 a § 1 mom. i lag 1274/2009 (*utesl.*), som följer:

10 och 10 a § (Som i RP)	11 § (<i>utesl.</i>)
	<u>Ikraftträdandebestämmelse</u> (Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Utskottet förutsätter att regeringen inom kort utreder hur det att unga under 25 år som saknar yrkesutbildning undantas från rätten till kostnadsersättning under den tid de deltar i arbetsprövning påverkar deras faktiska möjligheter att delta i arbetsprövning och

om bestämmelsen riskerar samhällsgarantin för unga framför allt i områden där resekostnaderna är betydande. Samtidigt förutsätter riksdagen att regeringen bedömer om det är motiverat med en åldersgräns för kostnadsersättningar med tanke på principen om lika-behandling av medborgarna.

Helsingfors den 5 december 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml
medl. Markku Eestilä /saml (delvis)
Sanni Grahn-Laasonen /saml (delvis)
Anna Kontula /vänst
Jari Lindström /saf
Eeva-Maria Maijala /cent (delvis)
Lea Mäkipää /saf
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Elisabeth Naucélér /sv
Annika Saarikko /cent
Kristiina Salonen /sd (delvis)
Mikko Savola /cent (delvis)
Eero Suutari /saml
Katja Taimela /sd
Jani Toivola /gröna
Maria Tolppanen /saf
ers. Arto Satonen /saml (delvis).

Sekreterare var

Utskottsråd Ritva Bäckström.